

Затверджую
Директор Олена ШВЕЦОВА
02.09.2024 р.

СТРАТЕГІЯ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Схвалено на засіданні
педагогічної ради
протокол від 30.08.2024 р.

СТРАТЕГІЯ

створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти

- Стратегічна ціль 1. Формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти та сталих навичок безпечної поведінки у надзвичайних ситуаціях
- Стратегічна ціль 2. Створення безпечних умов організації освітнього процесу
- Стратегічна ціль 3. Розбудова здорового харчування, формування культури харчування і правильних харчових звичок, забезпечення якісного медичного обслуговування у ЗДО
- Стратегічна ціль 4. Забезпечення ефективного психологічного супроводу під час освітнього процесу
- Стратегічна ціль 5. Підвищення професійного рівня працівників з питань безпеки

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стратегію створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти розроблена на виконання Указу Президента України «Про національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» № 195/2020 від 25 травня 2020р, розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції безпечних закладів освіти» від 07 квітня 2023р.

Проблема безпеки закладів освіти та забезпечення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища є особливо актуальною у зв'язку з військовою агресією росії проти України. Під час військових дій та ще тривалий час після їх закінчення заклади освіти в Україні працюватимуть у нових для себе вимогах до безпечного освітнього середовища.

II. АНАЛІЗ СТАНУ РОЗБУДОВИ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Створити безпечне освітнє середовище - одне з першочергових завдань закладу освіти, виконання якого має реалізувати право на безпечні та нешкідливі умови розвитку, навчання і виховання в умовах війни. Цим мають займатися спільними зусиллями керівник закладу освіти, педагогічні працівники, батьки здобувачів освіти, громадськість. До того ж, їм важливо опанувати основні правила безпечної поведінки та навчити цього дітей. Війна негативно впливає на організацію освітнього процесу у закладі освіти і це зумовлює потребу у гнучкій

трансформації освітньої діяльності на період дії воєнного стану. Постає нагальна необхідність убезпечення учасників освітнього процесу, тому в умовах воєнного стану створення безпечного освітнього середовища є одним із першочергових завдань. Перш за все, безпечними мають бути будівлі закладу. На жаль корпуси ліцею зруйновані в ході активних бойових дій у м. Вовчанськ, всі учасники освітнього процесу евакуйовані.

Безпека дитини - це широке поняття, яке можна описати формулою:

Безпечне місце + Безпечний дорослий = Дитина у безпеці.

Безпечне місце:

- прогнозоване для дитини
- вона має повну інформацію, що з нею буде відбуватися, хто там буде і яка роль присутніх; так само дитина розуміє, що чекають від неї, яких правил має дотримуватися;
- максимально підготовлене для взаємодії
- є меблі, що відповідають віку дитини, та додаткові предмети для заняття за інтересами (олівці, папір, іграшки тощо);
- тут не відбувається жодного насильства над дитиною;
- тут фізично безпечно для дитини.

Безпечний дорослий:

- знає та враховує вікові й індивідуальні особливості дитини, а також її психологічний стан;
- взаємодіє з дитиною «на рівних»;
- уміє розпізнавати потреби дитини та забезпечує захист прав та інтересів дитини;
- ставиться доброзичливо до дитини та проявляє емпатію (розуміння того, що відчуває дитина під час розповіді про надзвичайну ситуацію, насильство; відчуття вібрації емоції, з якою дитина розповідає; розуміння потреб дитини).

Дитина у безпеці:

- відчуває себе захищеною та перебуває у стані спокою;
- має контроль над власним життям
- розуміє, що відбуватиметься, до кого може звернутися по допомогу, здатна диференціювати власні емоції та відтворювати події, що відбувалися з нею раніше;
- має уважну та турботливу дорослу людину поруч;
- не має об'єктивних і суб'єктивних загроз.

Коли учень відчує себе у безпеці, рівень її тривоги знижується. Батьки й педагогічні працівники мають навчати дітей безпечної поведінки та дій у разі виникнення загрози. Дитина лише тоді відчуватиме себе у безпеці, її навчати буде безпечно доросла людина, коли житиме в безпечних стабільних умовах і коли знатиме, що таке безпечна поведінка, і вмітиме безпечно поводитися. Стратегія розбудови/створення безпечного освітнього середовища у КЗ «Вовчанський ліцей № 3 Вовчанської міської ради Чугуївського району

Харківської області» на основі аналізу сучасного стану освітнього середовища та забезпечення охорони життя і безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання діяльності закладу освіти в умовах правового режиму воєнного стану.

III. МЕТА, ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ. НАПРЯМКИ СТРАТЕГІЇ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ ЗА СТРАТЕГІЧНИМИ ЦІЛЯМИ

Головною метою створення безпечного освітнього середовища є забезпечення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та педагогічної діяльності, надання якісних освітніх послуг здобувачам освіти. З огляду на необхідність створення безпечного освітнього середовища педагогічні працівники повинні бути готові до здійснення заходів щодо захисту учасників освітнього процесу, неухильного дотримання алгоритму дій під час сигналу повітряної тривоги. Стратегія ґрунтується на тому, що здобувачі освіти та інші учасники освітнього процесу потребують знань, умінь і навичок, способів мислення і ставлення, пов'язаних із:

- створенням і підтримкою здорових і безпечних умов життя і діяльності як у повсякденному житті, так і на випадок надзвичайних ситуацій;
- моделями безпечної та ненасильницької міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими у різних сферах життєдіяльності;
- знаннями і навичками здорового, безпечного та раціонального харчування;
- усвідомленням цінності життя та здоров'я, необхідності використання навиків сталого розвитку щодо знань та практичних умінь з охорони здоров'я та безпеки життєдіяльності у різних надзвичайних ситуаціях.

Щоденне інформування/інструктажі щодо протоколів безпеки з дітьми

Як і з будь-якими правилами, з протоколами безпеки діють дві умови:

1. Діти розуміють правила.
2. Правила рутинно повторюються і проговорюються з дітьми щодня.

В умовах воєнного стану навіть якщо при цьому втрачається навчальний час, в умовах реальної загрози безпеці учнів та педагогів роль таких тренувань не можна недооцінювати.

Для наймолодших учнів тренувальні евакуації важливо проводити з мінімальним стресом, залучаючи елементи гри, аби не провокувати/посилювати тривожність. Такі тренування можна також проводити як настільну гру – так діти добре запам'ятовують алгоритм дій.

Для учнів базової школи важливо мати відповіді на всі їхні запитання щодо безпеки та детально з ними розібрати протокол/план дій в надзвичайних ситуаціях. Учням базової та старшої школи потрібно звернути увагу на те, що колективна безпека залежить від кожного, тому так важливо, щоб усі учні дотримувалися визначених правил.

Інформування учнів про правила мінної безпеки, проведення заходів із залученням ДСНС

В нашому регіонах, де ведуться бойові дії, увага до питань мінної безпеки є особливо важливою. Однак усім дітям, незалежно від того, в якому регіоні країни

вони перебувають, сьогодні важливо знати про правила поводження з вибухонебезпечними предметами.

Важливим є включення актуального матеріалу щодо мінної безпеки у курс “Захист України” у старшій школі.

Проходження працівниками школи навчань з надання першої невідкладної допомоги

Володіння навичками першої допомоги сьогодні, як ніколи, актуальне, особливо для працівників закладів освіти. Наприклад, тренінги з першої допомоги дітям проводить Ukrainian Paramedic Group.

Проходження педагогічними працівниками психологічних тренінгів

Особиста стійкість учителів та вміння надати необхідну підтримку учням під час надзвичайних ситуацій воєнного характеру надважливі в умовах воєнного стану. Емоційний стан педагогів важливий також для якості викладання і якості результатів навчання учнів.

Як показують дослідження добробуту (well being) вчителів у зонах конфліктів та бойових дій, – найвищий рівень стресу, професійне вигорання переживають найменш досвідчені вчителі. І це відразу відображається на якості роботи з учнями.

Більшість учнів та педагогів мають статус внутрішньо переміщених осіб, отже, переживати ті ж труднощі, що й учні. Тому важливо забезпечувати педагогам постійну психологічну підтримку, різноманітні тренінги від психологів: техніки управління стресом, саморегуляції, арттерапії тощо.

Партнерство з батьками

Протоколи безпеки для випадків повітряної тривоги, евакуації до укриття – інформація, яку необхідно прокомунікувати із батьками. Це важливо з кількох причин:

- по-перше, батьки мають знати, що відбувається з їхніми дітьми у разі сигналу “повітряна тривога”;
- по-друге, володіння інформацією про протоколи безпеки дозволить батькам додатково проговорити їх із дітьми, переконати їх дотримуватися і не хвилюватися

Антибулінгові політики

Це особливо актуально для нашого закладу, адже навчаються діти з числа внутрішньо переміщених осіб.

- Частіше практикувати опитування серед учнів щодо відчуття психологічного комфорту у закладі (стосується онлайн-ового середовища закладу, так як освітній процес відбувається виключно дистанційно)
- Спонукаати педагогів застосовувати позитивне управління класом – уникати покарань, гучних зауважень, водночас впроваджуючи дуже чіткі правила для спілкування/поведінки під час навчання дистанційно
- Сконцентрувати увагу у роботі з учнями щодо запобігання булінгу безпосередньо на навчальній діяльності. Зокрема, педагоги можуть

підбирати навчальні матеріали, з допомогою яких учні могли б навчатися вирішувати міжособистісні конфлікти у мирний спосіб, пропонувати ситуації, в яких учні можуть бути медіаторами при вирішенні конфліктних питань з однокласниками

- Включати до уроків, у навчальний матеріал для самостійного опрацювання чи спільного обговорення елементи соціально-емоційного навчання, зокрема розуміння і керування емоціями (в тому числі агресією), емпатія, навички комунікації та вирішення конфліктів.

Адаптаційні заходи для учнів ВПО

Окрім традиційних адаптаційних практик для учнів при переході між ланками освіти, варто дуже уважно поставитися до адаптації дітей ВПО до нового для них освітнього середовища.

Про що треба пам'ятати, коли йдеться про дітей з числа ВПО:

- досвід переселення є дуже виснажливим, у дітей може не вистачати сил на навчання;
- навчальні втрати можуть бути більшими порівняно з учнями, які не залишали свої домівки;
- діти можуть не мати простору для навчання онлайн у тому місці, де вони тимчасово мешкають, можуть не мати належного одягу, взуття, шкільного приладдя;
- діти можуть мати дуже травматичний досвід війни.

Як допомогти дітям ВПО з адаптацією:

- Вивчіть, у яких умовах перебуває дитина, який її досвід переселення, які потреби має, щоб повноцінно розпочати навчання.
- Організуйте спілкування практичного психолога з батьками/опікунами, а також із дитиною. За результатами такого спілкування психолог зможе сформулювати свої рекомендації класному керівникові та педагогам, які працюватимуть із учнями з числа ВПО
- Приділіть увагу діагностиці навчальних втрат у новоприбулих учнів, адже може скластися ситуація, коли діти не мали змоги навчатися протягом кількох місяців. Цілком можливо, що такі учні потребуватимуть додаткових консультацій для надолуження прогалин у знаннях.

Інформаційне забезпечення

Технічне забезпечення дистанційного навчання залишається однією з важливих умов його якості. Всі педагогічні працівники та учні забезпечені ноутбуками, як благодійна допомога міжнародних організацій.

Інструкції/протоколи/алгоритми для вчителів, інформація для батьків щодо онлайн-навчання

Наявність розроблених чітких правил та алгоритмів для всіх учасників освітнього процесу полегшує перехід з однієї форми навчання на іншу та робить організацію освітнього процесу гнучкою.

Правила для учнів можуть стосуватися:

- особливостей роботи на електронних платформах;
- включення в онлайн-урок;
- можливостей вмикати та вимикати камери та мікрофони під час онлайн-уроків;
- особливостей організації роботи в асинхронному режимі;
- спілкування з педагогічними працівниками.

Для педагогічних працівників розроблено інструкції щодо:

- організації освітнього процесу;
- використання електронних платформ та ресурсів;
- особливостей проведення уроків у синхронному та асинхронному режимі.

Добір навчальних матеріалів та стратегій роботи з учнями під час уроків

Процес навчання, використання наочності, текстів до навчання потребує ретельного відбору та перегляду вчителями. Зокрема, варто:

- Застосовувати чутливий підхід до вибору текстів для читання, тем для обговорення через різний і часто травматичний досвід, який можуть мати діти (обстріли, втрата рідних, загибель батьків, батько на війні). Тексти про родину, рідний дім можуть дуже болісно сприйматися. Те саме стосується і добору відеоматеріалів, ілюстрацій, презентацій тощо.
- Уникати надмірної деталізації та опису подій війни, жорстокості ворогів, убивств, розстрілів, коли вчитель проводить бесіди з дітьми про війну або просто відповідає на дитячі питання щодо війни.
- Ретельно продумувати та за необхідності вносити зміни до стратегій педагогів щодо управління/взаємодії з класом з огляду на те, що діти зазнали психотравмивних дій і можуть бути чутливими до зовнішніх подразників (грюкіт, стукіт), емоційно відстороненими, з апатією, хронічною втомою, мати ризик саморуйнівної поведінки тощо.

З огляду на це педагогам варто:

- уникати голосних окриків, створення шумових ефектів, до прикладу, грюкання дверима, хлопання долонею по столу, різкі сигнали за допомогою будь-яких приладів, інші гучні звуки;
- адаптувати правила поведінки для учнів під час онлайн-уроків, наприклад, обговорити умови, коли камера може бути вимкненою, ситуації, коли можна писати у приватні повідомлення учителю, а не в загальному чаті класу, тощо;
- передбачити створення ситуацій та умов для неформального спілкування учнів поза уроками задля встановлення більш тісних комунікаційних контактів між учнями;
- створювати умови для комунікації учнів у групах під час синхронного та асинхронного навчання, використовуючи інструменти поділу аудиторії на окремі кімнати, надаючи завдання для виконання у групах тощо.

З огляду на те, що під час стресу в учнів відбуваються зміни у психічних процесах (погіршується пам'ять, знижується концентрація та обсяг уваги, стає плутаним мовлення), знижується мотивація та пізнавальний інтерес, варто

вживати певні методи та прийоми, які допоможуть “включити” учнів в урок та стимулюватимуть їх більш ефективно розумово працювати. Наприклад, педагоги можуть:

- застосовувати прийоми та вправи для активізації уваги учнів, їх включення як на початку уроку, так і в процесі, якщо виникає така необхідність;
- створювати проблемні ситуації, ставити цікаві запитання, залучати учнів до спільних обговорень, мозкових атак з метою підвищення їхньої мотивації, пізнавальної активності та інтересу;
- застосовувати діяльнісні методи навчання, використовуючи віртуальні лабораторії або надаючи можливість для діяльності учнів в асинхронному режимі;
- дозувати завдання для самостійної роботи, ділити їх на невеликі блоки та надавати чіткі інструкції щодо опрацювання кожного блоку матеріалу або аудіо- чи письмові пояснення, коментарі.

Ще одним аспектом в умовах війни стало волонтерство. Цей аспект сучасного життя також потребує роз’яснень щодо безпеки та шахрайських дій. Проводиться робота з батьками та учнями щодо безпеки волонтерства та уміння розпізнавати шахрайські дії.

Управління ліцеєм відбувається на засадах самоврядування, демократії, рівного доступу, прозорості та поваги до різноманіття культур (включно з системою учнівського самоврядування).

Батьки учнів беруть активну участь у житті ліцею.

Ліцей активно взаємодіє з громадою та органами місцевого самоврядування на засадах відкритості і партнерства.

Персонал мотивований і отримує постійну підтримку у набутті необхідних навичок щодо забезпечення ефективного управління, партнерства та участі.

Ліцей забезпечує залучення і рівність для всіх учасників освітнього процесу.